

וקראת לשבת עיונג

עיון תורני בפנינו באגודת ובסולת פלאו

טל': 054-8457834 | לקבלת העיון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שרה בת מונבאר אורה ע"ה | לע"נ יוסף בן מרסל ז"ל | לע"נ המדוכא ביסורים ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

גליון מס' 523
פרשת תצוה
שבת זמור
י"א באדר התש"פ

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

ידוע המעשה בעובדת הזרה שעבדה בבית מורנו
ורבנו רבי עובדיה יוסף זצוק"ל.

יום אחד היא הודיעה לרבנית שבכוונתה לסיים את
עבודתה ולשוב לארץ מולדתה.

היא נפרדה לשלום מהרבנית ויצאה מן הבית, בדרך
לנמל התעופה.

הרבנית הודתה לה על עבודתה, וכהכרת הטוב נתנה
לה תפוח מתוך סלסלת התפוחים שהייתה מונחת
על השולחן.

"קחי צידה לדרך", אמרה לה.

ויהי אך יצוא יצוא ויבוא הצדיק. הודיעה לו הרבנית
שהעובדת הזרה סיימה את עבודתה בביתם והיא
עומדת לשוב לארץ מולדתה.

שאל מרן: "נתת לה משהו?"

"כן", השיבה הרבנית. "נתתי לה תפוח מתוך סלסלת
התפוחים שמונחת על השולחן".

נזעק מרן: "אוי ואבוי! התפוח קדוש בקדושת
שביעית, אסור היה לך לתת לה אותו".

מיהרה הרבנית לתחנת האוטובוס. העובדת הזרה
עמדה שם וחיכתה לאוטובוס.

"בבקשה, תחזירי לי...", אמרה הרבנית. הרבנית
לא הספיקה לסיים את המשפט והעוזרת החווירה
וגמגמה: "בסדר בסדר. אבל בבקשה, אל תעשי מזה
עניין..."

העובדת הזרה פתחה את מזוודתה והחלה להוציא
משם שלל תכשיטי זהב ויהלומים והביאה אותם
לרבנית.

מסתבר שבמשך השנים נהגה אותה גויה להעלים
תכשיטים מביתו של מרן ולהחביאם בדירתה. כעת
היא התכוננה לשוב לארץ מולדתה, ובאמתחתה
השלל היקר.

כשראתה את הרבנית רצה לעברה ודורשת ממנה
"תחזירי לי", היא הייתה בטוחה שהרבנית גילתה את
דבר הגניבה. היא נאלצה להודות במעשה ולהחזיר
את השלל לבעליה, תוך שהיא מתחננת על נפשה:
"בבקשה, אל תעשי מזה עניין..."

ומה גרם לכך? מה הציל את הרכוש של מרן ושל
הרבנית? אותו תפוח של שביעית שמרן נזהר
בקדושתו.

"לא יאונה לצדיק כל אוון".

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

את מי מכים? את המן או...

מדברי מרן מלכא רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל: יש הרבה חושבים מה זה פורים? מביאים
ילדים לבית הכנסת, וכל אחד מביא איתו איזה צעצוע יש בו חומר נפץ, ומכים,
'אודרוב' (תכה), וישבים מחכים מתי יבוא המן כדי להכות, באים לא בשביל לשמוע את
המגילה, לא בשביל לראות את חסדיו של הבורא יתברך, רק בשביל להכות.

ומשניתנה רשות למשחית, שוב אינו מבחין בין טוב לרע, פעמים יש על יד המן מרדכי,
וכשמכה את המן לא פגע, מכה על מרדכי, מכה על אסתר. בשביל מה זה? למה לעשות
דברים כאלה? זה לא כבוד לבתי הכנסת שלנו שהם מקדש מעט שיש בהם רעשים אלה.

צריך לשים לב, כל אחד ואחד שמביא את בנו ישים אותו על ידו, יזהיר אותו 'לא תעשה
שום דבר עד שישגמרו את כל המגילה', כשיגמרו את כל המגילה, אומרים 'הרב את ריבנו',
ואח"כ אומרים 'ארור המן', שיכו שם את המן כמה שרוצים, 'הכה תכה', אך לא בשעת
קריאת המגילה שמפריע גם כן לאחרים שרוצים לשמוע.

לפני מאה-מאה ועשרים שנה היה ברוזוס רב גדול אחד, רבי רחמים יהודה ישראל, והוא
היה אב"ד של העיר, והנה פתאום עלה בדעתו של ראש הממשלה לשלוח נציג לכבוד עם
ישראל שיבוא לבית הכנסת בפורים, ויראה את התפילות שלהם.

והנה באו הילדים כל אחד עם אקדח צעצוע, ומי שמסכן אין לו, מביא פטיש וחתכת עץ
מהבית, והולם חזק. השליח השתומם איזה מין התנהגות זו בבית הכנסת במקום קדוש,
היה לו ממש דו"ח שלילי לפני המלכות על ההתנהגות הזו.

המלך קרא את הרב הראשי, אמר לו, מה זה, בית הכנסת זה בית אלוקים שלכם ואתם
מתנהגים כך בהתפרעות כזו, להכות ולחבל בשולחנות, איך זה? אמר לו, אדוני, זה מנהג
נערים חסרי שכל. אך המלך שאל, הרי עליכם להזהיר גדולים על הקטנים להשגיח עליהם!
אמר לו, אדוני אני מתחייב בפניך יותר לא יהיה מנהג זה.

הרב רצה לבטל מנהג זה, אך מכיון שכתוב בכמה ספרים שזהו מנהג טוב, שלח לשאול את
גדולי הדור ההוא, בתחילה שלח לרבי אברהם פלאג' באזמיר-טורקיה, חכם גדול בנו של ר'
חיים פלאג', וסיפר לו את המעשה הזה. ענה, לפי דעתי תבטל את המנהג הזה תכריז בהרם,
אף אחד לא יביא ילדים כאלה שיבואו וירעישו בבית הכנסת.

חזר ושלח לשאול את בית הדין של ירושלים בראשות הגאון רבי יעקב שאול אלישר,
ורבי רפאל יצחק ישראל, והם גם כן כתבו לו ברוח הדברים האלה. לאחר מכן שלח לרבני
קושטא, וכולם הסכימו על ידו. כל זה מפורסם בספר 'אברהם אזכור', ובספר 'בן ימין' [על
שם אביו - בנימין], שם מרוכזות כל התשובות שכולם מסכימים פה אחד לבטל מנהג זה.

רבנות, כל אחד יקנא קנאת ה', באים ילדים רוצים להתפרק להרביץ להמן, יאמרו להם
בקריאת המגילה שקט, 'אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה', זה מפריע מאוד.

ודבר זה יכול גם כן להביא מחלול, העשן שיוצא מהפיצוץ הזה אנשים שואפים אותו
ואחר כך נחלים ח"ו, וגם יכולים להביא לידי סכנות, אין שנה שלא נשמע בעיתונות שכמה
ילדים נפגעו מהמשחקים האלה. צריך אדם להיות זהיר 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם',
חייב לשמור על נפשו ונפש בניו ובנותיו, אחרי שישגמרו את כל המגילה יצאו החוצה יאמרו
'ארור המן' פעם פעמיים ושלוש עד שימאס להם, אבל לא בבית הכנסת, זה לא כבוד של
בית הכנסת.

יש הרבה הלכות בדיני קריאת המגילה, אבל אלה הם דברים מוחשיים, שאנחנו רואים
אותם ומרגישים אותם, ולאט לאט התדרדר המנהג הזה והתפשט שוב.

למה להזיק בני אדם? אנשים באים לשמוע, לצאת ידי חובה, הנשים יושבות בעזרה באות
לשמוע ושומעות רק פיצוץ 'תבקע הארץ לקולם', 'דבר בעתו מה טוב', כל דבר צריך
לעשותו בחכמה ובתבונה, לא כל איזה מנהג יבוא ויגידו זה מנהג, יש מנהג אותיות גהנם,
לכן צריך להתנהג בחכמה ובתבונה.

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

קוביה הונגרית

שמעו נא סיפור מזהים שהתרחש בפורים שנה שעברה. ילדה קטנה רצתה מאוד להתחפש ל'קוביה הונגרית'. ההורים המסורים הסכימו להצעה והשקיעו שעות רבות ליצירת תחפושת מוצלחת ביותר. התוצאה היתה אכן מופלאה וביום המסיבות של פורים צעדה 'הקוביה ההונגרית' באושר לכיוון בית הספר.

לפתע, באמצע הדרך, חלף במקום ילד בן 12 שהבחין ב'קוביה' המהלכת ונתקף בזעם בלתי מוסבר. הוא החל בועט בחזקה והרס במחי רגל את כל התחפושת. עבודה של עשרות שעות ועמל רב ירדו לטמיון.

הילדה פרצה בבכי מור. עוברים ושבים הזעיקו את ההורים שהגיעו מיד, החזירו את הבת הביתה וניסו בכל כוחם להרגיעה ולהציל ככל האפשר את מה שניתן מהתחפושת ההרוסה.

האב שהיה מזועזע מהסיפור החליט ללכת למקום הלימודים של אותו ילד ולהתלונן עליו בהנהלה. הוא הגיע למשרד עם הילדה, והמנהל שאף הוא הזדעזע קשות, ביקש ממנה לזהות את הילד באחת מתמונות המחזור התלויות על קיר המשרד. ברגע זה בדיוק נפתחה דלת המשרד והברנש בכבודו ובעצמו הופיע בפתח.

'הנה הוא!' זעקה הילדה, והמנהל החוויר כסיד. הוא השתיק אותה מיד, פנה לילד בשאלה מה רצונו, ליטף אותו ורכות ושילחו לדרכו. 'ילד זה' – הסביר המנהל בשקט לאב ההמום – 'אמו חלתה לפני כמה שבועות במחלה קשה. הבית שלו על גלגלים... לא היה מי שישתכל עליו השנה בערב פורים. ביום של המסיבות, כאשר כל חבריו הופיעו מאושרים עם תחפושות שונות ומגוונות, הגיע הילד לכיתה בבגדי חול מרופטים ומקומטים. אמו ואביו לא יכלו לעזור לו כלום בעניין. לא פלא' – הפטיר המנהל – 'שהוא נתקף בחמת זעם נוכח התחפושת המושקעת והמוצלחת של הקוביה ההונגרית ועשה את מה שעשה'...

באותו יום אחר הצהרים, החליטו ההורים של 'הקוביה' לעשות מעשה. הם עזבו את כל ההכנות לפורים בצד, שכחו ממשלוחי המנות והתיישבו להכין 'קוביה' חדשה עבור הילד המסכן. התוצאה היתה פעם מוצלחת ביותר. הרי אין חכם כבעל הנסיון. למחרת הם התקשרו להזמין את הילד לביתם לקבלת המתנה. הוא הגיע ונדהם לראות את התחפושת שעשו לו. גמגם בדמעות 'תודה רבה' ו'סליחה'... ויצא מהבית קורן וצוהל.

למדתי מהסיפור, מסכם בעל המעשה, כמה גדול מאמר חז"ל: 'הווי דן את כל האדם לכף זכות', וכמה נכונה האמרה החינוכית: 'אין ילד רע, יש ילד שרע לו...! בשורות טובות. (דרשו)

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"ויספר המן לזרש אשתו ולכל אוהביו את אשר קרהו" (ו, יג) יש להבין - שאל רבי יוסף חיים בעל ה"בן איש חי" - מה סיפר וחידיש המן לזרש אשתו ולכל אוהביו, האם הם לא שמעו את אשר שמעה העיר שושן כולה?

אלא - אמר ה"בן איש חי" - הדבר יבואר על פי משל: אדם אחד ראה אבן טובה יקרה עד מאד הנתונה בכתר המלך. חמד האיש את האבן וחילב תחבולות שונות כיצד יוכל לגונבה!

ריגל אחר מנהגייהם של שומרי המלך ובחן את זמני החלפת המשמרות. שרטט האיש לעצמו את כל דרכי ההגעה לארמון ואת דרכי המילוט האפשריות ולאחר תכנון מדוקדק יצא באישון ליל אחד לבצע את זממו השפל. עבר האיש מגג לגג וממזרזב למזרזב, דילג וקפץ קפיצות שיש בהם משום סיכון נפש, ולאחר מאמץ רב מצא את עצמו בחדר הארמון בו היה מונח כתר המלך. בתוך זמן קצר ניתק את האבן היקרה ממקום תושבתה, הניח אותה בכליו ויצא להימלט על נפשו.

ביציאתו שוב סיכן עצמו בהליכה מסוכנת על גגות וגדרות גבוהים, ולאחר כמה זמן מצא את עצמו צועד בביטחה ברחובות העיר הנמה.

כאשר חש את עצמו בטוח הרגיש חשק עז להביט באבן הנפלאה, ואף שהיה בדבר סיכון רב הוציא אותה מחיקו והביט בה אל מול אור הירח כדי להבחין בגווי האור המופלאים המשתקפים בה. כל כך היה שקוע באבן היקרה עד שלא שם לב כי שונאו בנפש מתקרב ובא מאחוריו. שונא זה לא התמהמה אלא חטף את האבן היקרה מיידו וברח במהירות. הצטער האיש כל כך עד שנפל מתעלף!

כעבור זמן לא רב מצאוהו עוברי אורח משכמי קום והביאוהו אל ביתו, שם סיפר בחשאי לבני ביתו את כל הקורות אותו וסיים באומרו: לא די שסיכנתי את נפשי, אלא שכאשר חטף ממני שונאי את האבן נמצא שסיכנתי את נפשי למענו! זאת לא אוכל לשאת!

כן הוא גם הנמשל - אמר ה"בן איש חי" - כאשר שאל המלך אחשוורוש את המן: "מה לעשות באיש אשר המלך חפץ ביקרו", ויאמר המן בליבו למי יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני?! ואמנם התאוה המן הרשע ללבוש את בגדי המלך ולרכב על סוס המלך, אלא שהיה בבקשה מעין זו סיכון רב כי המלך עלול לחשוב את הדבר כבגידה במלכות ולהוציאו להורג, אלא שהמן חמד בכל ליבו את הדבר עד שהעז וביקש: "ביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך וגו' והרכיבוהו על הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו".

והמלך שמע את הדברים ואמר: "מהר קח את הלבוש ואת הסוס כאשר דברת ועשה כן למרדכי היהודי!"

דבר זה סיפר המן לכל אוהביו ולזרש אשתו: לא רק שסיכנתי את נפשי ובקשתי מאת המלך את כל הכבוד הגדול אלא שלבסוף הוא ניתן לשונאי הגדול!

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

מתמודדים ולא

מתמוטטים (ב)

שלב ד' - הזמן לתובנות: בהמשך

נסה לגלות אילו תובנות למדנו, אילו יכולות פיתחנו, מה הן המיומנויות שרכשנו, ונשתדל למנף אותן ולהתקדם דרכן.

לדוגמה: מי שעבר התמודדויות בגיל הבגרות - ידע להבין נער מתבגר יותר מכל אדם אחר! מי שהתמודד עם מצוקה ומחסור - ידע לתמוך במי שקשה לו כלכלית. מי שהיה חולה והבריא, יוכל להסתובב במחלקות בית החולים ולעודד חולים.

עלינו לזכור, שאם לא נהיה מודעים לכוחות שפיתחנו בתקופת הקושי, מטבע הדברים - נחזור תמיד למחוזות הקושי. נחזור על אותן טעויות למרות הסבל שחוונו בעטיין. כל אחד מעתיק את בית הוריו, גם בתחומים שהוא הבטיח לעצמו עשרות פעמים, ש"אצלי בבית הכל יהיה שונה"... זה מצב שאם לא מודעים אליו, חוזרים תמיד לשרוש הבעייתית, כהגדרת חז"ל: "זרוק חוטרא אאוירא - אעיקריה קאי" (-עץ שנזרק לאוויר

ייפול תמיד לכיוון השורש).

כדי לקבל כוח, נסתכל סביבותינו ונראה אנשים שהצליחו להרים מפעלים גדולים לתורה ולתעודה, דווקא עקב הקושי שחוו. התבוננות כזו תחזק ותמריץ אותנו. נדמיין לעצמנו איך אנחנו מסתכלים אחורה בעוד מספר שנים, ואומרים: ברוך ה', עשינו את זה...

צידה לדרך:

- אם אפשר להפוך פלסטיק שבור למוצר חדיש על ידי קחזור, אפשר בוודאי גם 'למחזור' את האדם עצמו, להוציא אותו ממצבי מצוקה וקושי ולהגיע אל הצמיחה ואל ההצלחה.
- התבוננות אל העבר וקשייו טובה רק כשהמטרה היא להיבנות מכך. מעבר לכך, העבר ותכולתו הינם בלתי רלוונטיים. הפנים צריכות להיות קדימה, אל העתיד.
- התבוססות בקושי לא תפתור לנו שום בעיה. רחמים עצמיים לא מובילים לשום מקום טוב. אם נהיה משוכנעים בזה, נוכל לפרוץ קדימה!
- מי שעבר קושי בחיים, יכול למנף את הניסיון וההתמודדות שלו כדי לסייע לאחרים המתמודדים מול אותו קושי.